

(/)

[🏠 \(/\)](#) > [Diverse \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84)> [Bøger \(https://www.historie-online.dk/boger\)](https://www.historie-online.dk/boger) > [Anmeldelser \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5)> [Da julen kom til Danmark](#)[← Forrige artikel \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/myter\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/myter)

Da julen kom til Danmark

*Kategori: Anmeldelser**Visninger: 416*Del artikel: [f](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/da-julen-kom-til-danmark) (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/da-julen-kom-til-danmark) [🐦](#)

(https://twitter.com/home?status=. Aktiviteten kan ses på https://www.historie-

online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/da-julen-kom-til-danmark) [in](#)

(http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-

online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/da-julen-kom-til-danmark&title=)

Torben Svendrup**Da julen kom til Danmark****Kristeligt Dagblads Forlag. 216 sider. 249,95 kr.***Af Jytte Kjær Schou*

Julens kulturhistorie fortalt i 24 korte, oplysende og underholdende kapitler.

Vores jul er spækket med traditioner, der har rod langt tilbage i tiden. Forfatteren, der er historiker, fortæller kortfattet og levende om, hvordan vor tids juleskikke kan føres helt tilbage til middelalderen og til borgerskabets jul i slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet. Han beskæftiger sig både med den åndelige og den verdslige

side, og han viser, at vores traditioner både er sejlivede og foranderlige.

Forfatteren har skrevet flere bøger om middelalderen, og julen i middelalderen fylder over halvdelen af bogen. Han beskriver julen både i kirken og i hverdagen, og kirken var ikke udelt begejstret for almuens robuste juleskikke. Julen i middelalderen var farlig. Det overnaturlige var en realitet for middelaldermennesket, og ikke mindst i julen måtte man beskytte sig mod farlige væsener. Den tids nisser var af en helt anden slags end vor tids søde, kommercielle julenisser. De spillede en aktiv rolle som drillenisser eller bondens hjælpere, men i kirkens øjne var de djævle. Det var en mørk og voldelig tid med risiko for overfald og tyveri, og derfor var den lovbealede julefred vigtig. Der blev drukket tæt, og juleøllen var langt mere potent end den tynde hverdagsøl, og det kunne nemt medføre slagsmål og det, der var værre. Helt frem til i dag er der eksempler på, at man helst ikke fører krig i julen, og også i familiens skød forventes julefreden at indfinde sig.

Julen afløste den gamle hedenske solhvervsfest og blev af praktiske grunde afholdt på samme tidspunkt. Som i dag spillede mad og drikke en stor rolle. Sult var ikke ukendt i middelalderen, men i julen blev der disket op med det bedste, og næstekærligheden bød, at man skulle betænke de fattige, en skik der videreføres i kirken i dag med julehjælp til de trængende og afholdelse af juleaften for de ensomme. Middelalderens jul var et stort æde- og drukgilde, og de løsslupne julefester i lavene og gilderne kan genfindes i vore dages julefrokoster, omend i en noget afsvækket form. Det gik i det hele taget hårdt for sig. Middelalderens julelege for de voksne var ikke for de sarte. De rummede både seksuelle og voldelige islæt. Blindebuk gav anledning til at befamle det andet køn, og den stakkel, der kom i "huggetønden" risikerede at blive gennembanket, hvis der var gammelt fjendskab, som i den morsomme historie om præsten, der havde et udestående med sin vært.

Middelalderens juleskikke var sejlivede og fortsatte efter reformationen, selv om kirken gjorde sit bedste for at slippe af med dem, som f.eks. Jomfru Maria dyrkelsen. Pietismen forsøgte at lægge en dæmper på de værste udskejelser, men de folkelige juleskikke som julestuerne bestod et godt stykke tid endnu.

Det, nutiden forstår ved den gode gamle jul, er borgerskabets romantiske jul i slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet. Den jul, der beskrives så rammende i klassikeren "Peters jul". En jul, hvor familien var i centrum, og harmoni og tryghed herskede, og hvor man samledes om det store strålende juletræ. I fattige familier måtte man ofte nøjes med en grønkålsstok som juletræ, der så til gengæld kunne spises bagefter.

Forfatteren viser, at julen som alt andet forandrer sig i takt med samfundsudviklingen. Den moderne jul beskrives ikke så indgående, men selv om den rummer mange af de ældgamle traditioner i en eller anden form, er der også fornyelse at spore, bl.a. i julemaden, der ved siden af de traditionelle retter begynder at indføre klimavenlig mad. Julen beskrives som en kommerciel jul med gaveræs og julestress, men kirken er trods alt mere synlig i juletiden, og kirkerne er fyldte juleaften. Det er stadig en tid med hygge og samvær i familiens skød, men også en tid med opskruede forventninger.

Forfatteren kommer forbi mange aspekter af julens kulturhistorie, og han skriver levende og underholdende. En mere omfattende beskrivelse af julens kulturhistorie, finder man i "Bogen om julen" af Iørn Piø.

[Historie-online.dk, den 21. december 2022]

← [Forrige artikel \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/myter\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/myter)

SE RELATEREDE ARTIKLER